

Opgave 5 Onderzoek naar de relatie muziekvideo's en opvattingen over seksuele relaties onder jongeren

Inleiding

Deze opgave heeft betrekking op een artikel uit het *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, jaargang 36, nr. 4, 2008. In dat artikel wordt ingegaan op de vaak gevreesde samenhang tussen het kijken naar stereotiep seksueel getinte muziekvideo's en de opvattingen van jongeren over seksualiteit. Verschillende fragmenten uit dit artikel staan in tekst 7 van het bronnenboekje.

Lees de regels 1 tot en met 20 van tekst 7.

- 3p **25** a Leg uit welke maatschappelijke functie van de media te herkennen is in het tekstgedeelte.
b Leg uit welke twee andere maatschappelijke functies van de media muziekvideo's kunnen vervullen.

- 2p **26** In een samenleving treft men een dominante cultuur aan en diverse subculturen. Zijn muziekprogramma's van rappers, hiphop- en r&b-artiesten te beschouwen als uitingen van de dominante cultuur of een subcultuur? Leg je antwoord uit aan de hand van verschillen tussen de dominante cultuur en een subcultuur.

- In de regels 21-24 van tekst 7 staat dat opvattingen over seksualiteit beïnvloed zouden kunnen worden door het kijken naar videoclips. In de regels 25-27 staat dat het ook denkbaar is dat die beïnvloeding niet plaats vindt. Er zijn verschillende theorieën over de invloed en effecten van media.
2p **27** Leg uit dat de theorie van de selectieve perceptie de beide zienswijzen in de regels 21-27 kan verklaren.

- Een andere theorie over de invloed en de effecten van media is de 'uses and gratifications'-benadering.
2p **28** Op welke manier kan de 'uses and gratifications'-benadering de invloed en het effect van muziekvideo's verklaren?

Maak gebruik van de regels 28 tot en met 70 van tekst 7.

- De onderzoekers onderscheiden in dit tekstfragment verschillende groepen relevante variabelen.
1p **29** Noem een afhankelijke variabele en een onafhankelijke variabele uit het tekstfragment.
1p **30** Geef van een onafhankelijke variabele uit het tekstfragment een operationalisering.

Maak gebruik van de regels 71 tot en met 102.

- Het is de vraag of de onderzoekers op grond van de gegevens in regels 71 - 94 tot een generaliserende conclusie kunnen komen.
2p **31** Welke kanttekening kan je maken bij de generaliseerbaarheid van de conclusie? Leg je antwoord uit.

naar: Ben Vollaard, Peter Versteegh en Jan van den Brakel (2009).
Veelbelovende verklaringen voor de daling van de criminaliteit na 2002.
Universiteit van Tilburg, Centraal Bureau voor de Statistiek, Politie Haaglanden.

Opgave 5 Onderzoek naar de relatie muziekvideo's en opvattingen over seksuele relaties onder jongeren

tekst 7

Muziekvideo's en opvattingen over seksuele relaties. Een enquête onder jongeren

Inleiding

Televisie bevat talrijke beelden van seksuele relaties en omdat televisie een belangrijke rol speelt in het leven van jongeren, wordt wel aangenomen dat televisie ook een functie vervult als opvoeder op dit terrein. Het is dan ook niet verwonderlijk dat met enige regelmaat zorg wordt uitgesproken over de rol die televisie en andere media spelen in de beeldvorming bij jongeren over seksuele relaties. De vrees bestaat dat jongeren een vertekend beeld van seksuele relaties krijgen (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2007). Die zorg wordt met name geuit ten aanzien van televisiegenres waarin een duidelijk stereotiep beeld van seksuele relaties zichtbaar is, zoals muziekvideo's van rappers, hiphop- en r&b-artiesten. (...)

Aan de ene kant lijkt het aannemelijk dat dit onder jongeren populaire genre een rol kan spelen in de vorming van de opvattingen over seks. (...)

Anderzijds is het denkbaar dat er niet of nauwelijks invloed uitgaat van video-clips, (...).

In het hieronder gepresenteerde onderzoek proberen we meer inzicht te krijgen in de relatie tussen het kijken naar muziekvideo's en diverse typen opvattingen over seksuele relaties. Het onderzoek onderscheidt zich van

voorgaande studies omdat er meer relevante variabelen tegelijkertijd worden onderzocht en omdat de operationalisering expliciet zijn toegespitst op muziekvideo's.

De eerste groep relevante variabelen zijn de opvattingen over seksuele relaties die in voorgaand inhoudsanalytisch onderzoek naar muziekvideo's naar voren komen (Ward, 1995). Deze zijn in te delen in twee typen: (a) opvattingen over de seksuele rollen van mannen en vrouwen – mannen zijn de baas in seksuele relaties en vrouwen gedragen zich als lustobjecten en (b) opvattingen over de vrijblijvendheid van seksuele relaties in het algemeen – seks zou een recreatief tijdverdrijf zijn zonder consequenties.

Een tweede groep relevante variabelen heeft betrekking op de blootstelling aan muziekvideo's. In de studie van Strouse et al. (1994), die werd uitgevoerd onder 458 jongeren van 11-16 jaar, bleek het praten met vrienden over MTV evenals het kijken naar deze clips positief samen te hangen met de acceptatie van ongewenste intimiteiten. De redenering waarom het praten over clips zou samenhangen met seksuele opvattingen is analoog aan de redenering waarom kijktijd van invloed zou zijn. Naarmate men er meer over praat en

meer kijkt is het aannemelijker dat de clips een grotere rol spelen bij het vormen en in stand houden van opvattingen.

70

Methode

Respondenten en procedure

De variabelen werden geoperationaliseerd in een schriftelijke vragenlijst die werd afgenomen bij 384 leerlingen (61% vrouwen) tussen de 13 en 18 jaar (M = 15,7) op een viertal scholen. Van de respondenten gaf 42% aan dat zij zich tot een andere bevolkingsgroep dan de Nederlandse rekenden (Marokkaans 12%, Turks 12%, Surinaams 7%, Antilliaans 3%, overige 8%).

80

De respondenten zijn afkomstig uit drie leerjaren van vier opleidingstypen, te weten VMBO, HAVO, VWO en MBO. VWO en HAVO zijn algemeen vormen-

85 de opleidingen die voorbereiden op het hoger onderwijs; VMBO en MBO zijn beroepsopleidingen. (...). Voor dit onderzoek zijn de respondenten ingedeeld in twee opleidingsniveaus (VMBO/MBO, n = 205, versus HAVO/VWO, n = 179). De vragenlijsten zijn schriftelijk afgenomen in schoolklassen in aanwezigheid van een docent.

90

Conclusie

95 Onder jongeren van 13 tot 18 jaar hangen de kijktijd naar en het praten over rap- en hiphopvideoclips enerzijds, positief samen met het onderschrijven van de traditionele ideeën dat mannen seksuele relaties domineren en dat vrouwen zich gedragen als lustobjecten anderzijds.

100

naar: Hans Beentjes, Ruben Konig en Daphne Krzeszewski (2008). Tijdschrift voor Communicatiewetenschap, nummer 4.